

نحوه تأثیر سوابق تحصیلی و محاسبه نمره کل در آزمون سراسری

که رزاق خواجه زاده

تأثیر مثبت یعنی چه؟!*

به دنبال طرح تأثیر سوابق تحصیلی در پذیرش دانشجو، مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۸۶ «قانون پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور» را به تصویب رساند. در سال ۱۳۹۲ مجلس شورای اسلامی قانون جدیدی به نام «قانون سنجش و پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور» تصویب کرد که مطابق ماده‌ی پنج آن «پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها به روش ظرفیت رشته محل و تقاضای داوطلبان بر اساس سوابق تحصیلی یا سوابق تحصیلی و آزمون (عمومی یا عمومی اختصاصی) صورت می‌گیرد.»^۱

آن دسته از دیپلمه‌های ریاضی و فیزیک، علوم تجربی، علوم انسانی و علوم و معارف اسلامی که دیپلم خود را از سال ۱۳۸۴ به بعد اخذ نموده‌اند و امتحانات یک یا چند درس آن‌ها به صورت نهایی، سراسری و کشوری برگزار شده است، مشمول اعمال سوابق تحصیلی بوده و سوابق تحصیلی موجود دیپلم (سال سوم آموزش متوسطه) به میزان **حداکثر ۲۵ درصد** به نسبت سوابق تحصیلی موجود داوطلب و به صورت تأثیر مثبت در نمره کل نهایی آنان لحاظ می‌شود.^۲

همچنین «داوطلبان دارای مدرک پیش‌دانشگاهی ریاضی و فیزیک، علوم تجربی، علوم انسانی، علوم و معارف اسلامی و هنر که مدرک دوره پیش‌دانشگاهی خود را از سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ به بعد اخذ کرده‌اند و امتحانات یک یا چند درس آن‌ها به صورت نهایی، سراسری و کشوری برگزار شده است، مشمول اعمال سوابق تحصیلی بوده و سوابق تحصیلی موجود دوره پیش‌دانشگاهی (صرفاً نمرات دروسی که به صورت نهایی، سراسری و کشوری برگزار شده است) به میزان **حداکثر ۵ درصد** به نسبت سوابق موجود داوطلب و به صورت تأثیر مثبت در نمره کل نهایی آنان لحاظ می‌شود.»^۳

✓ پذیرش دانشجو در رشته‌ها و دوره‌های مختلف دانشگاهی به دو صورت انجام می‌پذیرد:

الف) رشته‌هایی که پذیرش دانشجو بر اساس **سوابق تحصیلی و آزمون سراسری** انجام می‌شود.

ب) رشته‌هایی که پذیرش دانشجو **صرفاً بر اساس سوابق تحصیلی** انجام می‌شود.

پذیرش دانشجو در تعدادی از کد رشته محل‌های برخی از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، دانشگاه پیام نور و مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی، صرفاً (۱۰۰٪) بر اساس سوابق تحصیلی صورت می‌پذیرد.

البته «نظر به اینکه دروس امتحانی داوطلبان دیپلمه با توجه به نوع دیپلم آنان (ریاضی، تجربی، انسانی و ...) متفاوت است، لذا چنانچه نوع دیپلم داوطلب با گروه آزمایشی که متقاضی آن می‌شود متفاوت باشد، درصد اعمال سوابق تحصیلی متفاوت خواهد بود.»^۴

نحوه محاسبه نمره کل سوابق تحصیلی سوم متوسطه، دوره‌ی پیش‌دانشگاهی و آزمون سراسری:

$$Z = \frac{X - \bar{X}}{S}$$

نمره داوطلب: X
میانگین نمرات: \bar{X}
انحراف معیار: S
تراز: Z

۱- نحوه محاسبه نمره کل سابقه‌ی تحصیلی دیپلم

برای محاسبه نمره کل سابقه تحصیلی دیپلم، ابتدا نمرات امتحانات کتبی نهایی هر درس (از صفر تا ۲۰) تراز می‌شود. برای محاسبه نمره کل از این فرمول استفاده می‌شود. $Z = \frac{X - \bar{X}}{S}$ یعنی نمره داوطلب

در یک درس، منهای میانگین نمره داوطلبان در همان درس، تقسیم بر انحراف معیار می‌شود و نمره Z به دست می‌آید. این نمره یعنی نمره Z در یک عدد ثابت ضرب و با یک عدد ثابت جمع می‌شود و نمره تراز آن درس به دست می‌آید. برای مثال می‌گوییم نمره تراز درس عربی ۷۰۰۰ شده است.

پس از تراز نمره هر یک از درس‌ها، نمره کل سابقه تحصیلی دیپلم محاسبه می‌شود. در آزمون سراسری ۱۳۹۵ نمره کل سابقه تحصیلی دیپلم بر اساس فرمول زیر محاسبه شده است:^۵

$$\text{مجموع (نمرات تراز دروس اختصاصی مؤثر دیپلم} \times \text{ضریب مربوطه)} \times 3 + \text{مجموع (نمرات تراز دروس عمومی مؤثر دیپلم} \times \text{ضریب مربوطه)} = \text{نمره کل سابقه تحصیلی دیپلم} \quad \text{در هر زیر گروه}$$

(مجموع ضرایب دروس اختصاصی مؤثر دیپلم) $\times 3$ + مجموع ضرایب دروس عمومی مؤثر دیپلم

یعنی نمرات تراز دروس عمومی ضربدر ضریب مربوط می‌شود (برای مثال تراز درس عربی که ۷۰۰۰ شده بود ضربدر ۲ می‌شود) و نمرات تراز دروس اختصاصی نیز ضربدر ضریب مربوطه می‌شود با این تفاوت که نمرات دروس اختصاصی ضربدر ۳ نیز می‌شود و حاصل این عبارت تقسیم بر مجموع ضرایب دروس عمومی و مجموع ضرایب دروس اختصاصی (ضربدر ۳) می‌شود و بدین ترتیب نمره کل سابقه تحصیلی دیپلم به دست می‌آید. برای مثال نمره کل داوطلب در زیرگروه یک ۱۰۰۰۰ می‌شود. یادآوری می‌شود این محاسبات برای هر کدام از زیرگروه‌ها به صورت جداگانه انجام می‌شود.

۲- نحوه محاسبه نمره کل سابقه تحصیلی پیش‌دانشگاهی

برای محاسبه نمره کل سابقه تحصیلی دوره پیش‌دانشگاهی، مانند دیپلم عمل می‌شود با این تفاوت که مبنای محاسبات، نمرات امتحانات کتبی نهایی دوره پیش‌دانشگاهی است و از فرمول زیر استفاده می‌شود:

$$\text{مجموع (نمرات تراز دروس اختصاصی مؤثر پیش‌دانشگاهی} \times \text{ضریب مربوطه)} \times 3 + \text{مجموع (نمرات تراز دروس عمومی مؤثر پیش‌دانشگاهی} \times \text{ضریب مربوطه)} = \text{نمره کل سابقه تحصیلی پیش‌دانشگاهی} \quad \text{در هر زیر گروه}$$

(مجموع ضرایب دروس اختصاصی مؤثر پیش‌دانشگاهی) $\times 3$ + مجموع ضرایب دروس عمومی مؤثر پیش‌دانشگاهی

۳- نحوه محاسبه نمره کل آزمون سراسری

نحوه محاسبه نمره کل آزمون سراسری مانند محاسبه نمره کل سابقه تحصیلی دیپلم و پیش‌دانشگاهی است، با این تفاوت که مبنای محاسبه نمره کل داوطلب در آزمون سراسری، «نمره خام»^۶ داوطلب در هر درس (از ۳۳/۳۳٪ تا ۱۰۰٪) است.

در آزمون سراسری ۱۳۹۵ نمره کل آزمون سراسری داوطلبان بر اساس فرمول زیر محاسبه شده است:^۷

$$\text{مجموع (نمرات تراز دروس اختصاصی آزمون} \times \text{ضریب مربوطه)} \times 3 + \text{مجموع (نمرات تراز دروس عمومی آزمون} \times \text{ضریب مربوطه)} = \text{نمره کل آزمون سراسری} \quad \text{در هر زیر گروه}$$

(مجموع ضرایب دروس اختصاصی آزمون) $\times 3$ + مجموع ضرایب دروس عمومی آزمون

۴- نحوه محاسبه نمره کل نهایی داوطلب

برای داوطلبان مشمول اعمال سوابق تحصیلی در آزمون سراسری ۱۳۹۵ در هر زیرگروه به چهار روش نمره کل محاسبه گردید:^۸

۱- ۱۰۰٪ نمره کل آزمون سراسری (فقط نمره کل آزمون سراسری)

۲- ۷۵٪ نمره کل آزمون سراسری + ۲۵٪ نمره کل سابقه تحصیلی دیپلم

۳- ۹۵٪ نمره کل آزمون سراسری + ۵٪ نمره کل سابقه تحصیلی پیش‌دانشگاهی

۴- ۷۰٪ نمره کل آزمون سراسری + ۲۵٪ نمره کل سابقه تحصیلی دیپلم + ۵٪ نمره کل سابقه تحصیلی پیش‌دانشگاهی

تأثیر مثبت یعنی چه؟

سوابق تحصیلی داوطلبان در آزمون سراسری ۱۳۹۶ **تأثیر مثبت** دارد. این بدان معناست که برای محاسبه‌ی نمره کل نهایی داوطلب در هر زیرگروه بالاترین نمره کل (از بین چهار نمره فوق) به‌عنوان نمره کل نهایی در نظر گرفته می‌شود.

مهم: نمره کل نهایی داوطلب در هر زیرگروه، مبنای رتبه‌بندی داوطلبان در سهمیه و کشور قرار می‌گیرد. یادآوری می‌شود برای محاسبه‌ی «رتبه کل در سهمیه» و «رتبه کل در کشور» بالاترین نمره کل در بین زیرگروه‌ها انتخاب و مبنای قرار می‌گیرد. پیروز و سربلند باشید.

رزاق خواجه‌زاده - مشاور تحصیلی

بهمن ۱۳۹۶

۱- سایت معاونت حقوقی و امور مجلس شورای اسلامی

۲- <http://sanjesh.org/FullStory.aspx?gid=1&id=4767>

۳- <http://sanjesh.org/FullStory.aspx?gid=1&id=4767>

۴- ویژه‌نامه پیک سنجش ۱۸ مرداد ۱۳۹۵

۵- همان

۶- فرمول محاسبه‌ی نمره خام: (تعداد پاسخ‌های صحیح $\times 3$) - (تعداد پاسخ‌های غلط) تقسیم‌بر تعداد کل سؤالات آن درس $\times 3$ و مجموع آن ضربدر ۱۰۰

۷- ویژه‌نامه پیک سنجش ۱۸ مرداد ۱۳۹۵

۸- ویژه‌نامه پیک سنجش ۱۸ مرداد ۱۳۹۵

اطلاعات بیشتر در زمینه‌ی آزمون سراسری و برنامه‌ریزی را در سایت www.eqiq.ir

و «راهنما و کتاب کار برنامه‌ریزی درسی کنترل» به قلم نویسنده‌ی این مطلب جست و جو نمایید.